

**ГОДИШЕН ДОКЛАД ПО УПРАВЛЕНИЕТО НА РИСКА НА
ДФ „ТРЕЙШЪН – ИНОВАЦИИ И ТЕХНОЛОГИИ“
ЗА 2025 ГОДИНА**

(информацията е актуална към 31/12/2025г.)

Настоящият доклад е изготвен в съответствие с изискванията на чл. 43 от наредба № 44 за изискванията към дейността на колективните инвестиционни схеми, инвестиционните дружества от затворен тип и управляващите дружества на Комисията за Финансов Надзор, вътрешните правила на УД „Трейшън Инвест“ ЕАД и правилата за управление на риск на ДФ „Трейшън – Иновации и технологии“.

Цели и политика на ДФ “Трейшън – Иновации и технологии” във връзка с управлението на рисковете, поотделно за всеки риск:

Основната цел на фонда е дългосрочно нарастване на капитала на инвеститорите чрез инвестиции в иновативни и технологични сектори, като изкуствен интелект, възобновяема енергия, биотехнологии и цифрова трансформация. Фондът инвестира предимно в акции, борсово търгувани фондове (ETFs) и други колективни инвестиционни схеми, които отговарят на неговата инвестиционна стратегия, като осигурява диверсификация и потенциал за растеж при контролиран риск.

Целта на този доклад е да запознае инвеститорите с извършената оценка на риска за 2025г на УД “Трейшън Инвест” ЕАД и организирания и управляван от дружеството ДФ „Трейшън – Иновации и технологии“, както и да представи стратегиите за управление и намаляване на този риск. Докладът описва вътрешните модели и методи за управление на риска, свързани с идентификацията, оценката и управлението на рисковете.

Отчетеният резултат от дейността за периода от започване на дейността на Фонда до 31.12.2025 г. е счетоводна печалба в размер на 550 960лв.

1. Общи принципи и политики за управление на риска

Управляващо дружество „Трейшън Инвест“ ЕАД прилага интегрирана политика за управление на риска, която е неразделна част от цялостната структура на управление и контрол на фонда. Политиката е съобразена със структурата, инвестиционната стратегия и специфичните характеристики на ДФ „Трейшън – Иновации и технологии“. Основната цел е постигане на висока възвращаемост с контролиран риск и защита на интересите на дялопритежателите.

Фондът е активно управлявана колективна инвестиционна схема, насочена към инвестиции в компании и сектори с висок потенциал за растеж, особено в областта на иновациите и технологиите. Портфейлът включва комбинация от акции на компании в сектори като изкуствен интелект, биотехнологии, възобновяема енергия и цифрови технологии, както и борсово търгувани фондове (ETFs) и други инвестиционни фондове, които допринасят за диверсификацията и намаляването на риска.

При нормални пазарни условия до 95% от нетните активи на фонда се инвестират в акции, ETFs и други инвестиционни схеми, търгувани на регулирани пазари в САЩ и Европа.

Рисковият профил на фонда е умерено висок, тъй като инвестициите в технологични сектори носят потенциал за значителна възвращаемост, но са свързани с по-висока волатилност и пазарен риск. Фондът е подходящ за инвеститори, които са готови да поемат по-висок риск в замяна на потенциал за дългосрочен капиталов растеж.

2. Структура и практики на управлението на риска

Звеното "Управление на риска" е организирано като независимо функционално звено, отделено от звената, отговорни за инвестиционни решения и продажби. То е подотчетно директно на Съвета на директорите и извършва:

- Ежедневен мониторинг на експозициите на фонда;
- Месечен анализ на постигнатата доходност спрямо поетия риск;
- Ежегодна цялостна оценка на ефективността на системите за управление на риска.

3. Идентификация, оценка и отчитане на рисковете

3.1. Методи за идентификация и оценка

Идентификацията на рисковете се извършва чрез цялостен анализ на портфейла, като се вземат предвид както външни фактори (пазарни условия, геополитически събития), така и вътрешни фактори (структура на портфейла, ликвидност на активите). Основните методи за оценка на риска включват:

- **Value at Risk (VaR):** Използва се за измерване на потенциалните загуби при нормални пазарни условия с доверително ниво от 99% за период от 10 дни.

- **Стрес тестове:** Симулират се различни сценарии на пазарни сътресения, като спад на технологичните индекси с 20%, рязко повишаване на лихвените проценти или значителни валутни колебания.
- **Симулации на ликвидност:** Анализира се способността на фонда да покрива заявки за обратно изкупуване при екстремни условия, като масово изтегляне на средства от инвеститорите.

4. Основни типове рискове и тяхното управление

4.1. Пазарен риск

Пазарният риск е основен за фонда поради фокуса му върху технологични сектори, които са податливи на висока волатилност. През 2025 г. пазарният риск беше управляван чрез:

- **Диверсификация:** Портфейлът беше разпределен между различни технологични подсектори (напр. изкуствен интелект, биотехнологии, възобновяема енергия) и географски региони (САЩ и Европа). Това намали специфичния риск, свързан с отделни компании или пазари.
- **Динамично ребалансиране:** При пазарни спадове инвестиционният екип увеличи теглото на по-устойчивите сектори, като биотехнологии, за сметка на по-волатилни сегменти, като софтуерни компании.
- **Мониторинг на пазарните тенденции:** Ежедневно се анализираха макроикономически данни и технологични иновации, за да се адаптира портфейлът към променящите се условия.
- **Ликвидност:** Поддържат се буфери от ликвидни средства, които надвишават нормативните изисквания, за да се осигури гъвкавост при обратно изкупуване на дялове или при неблагоприятни пазарни условия.
- **Хеджиране:** При необходимост се прилагат стратегии за хеджиране на валутен и лихвен риск, както и за защита от пазарни спадове чрез използване на деривати (опции, фючърси и форуърди).

4.2. Валутен риск

Фондът е изложен на валутен риск поради инвестиции в активи, деноминирани в щатски долари. През 2025 г. валутният риск беше управляван чрез:

- **Ежедневен мониторинг:** Валутната експозиция към EUR/USD беше наблюдавана ежедневно, като към 31.12.2025 г. беше отчетено голямо въздействие от колебанията на курса (14% от НСА).
- **Потенциално хеджиране:** Въпреки че през 2025 г. не бяха използвани деривати за хеджиране, инвестиционният екип подготви стратегия за използване на валутни форуърди при значителни колебания в бъдеще.

4.3. Ликвиден риск

Ликвидният риск е свързан с възможността фондът да не може да покрие заявки за обратно изкупуване на дялове при неблагоприятни условия. За управлението му бяха предприети следните мерки:

- **Ликвидни буфери:** Средното ниво на паричните средства през 2025 г. беше 11% от НСА, което надвишава нормативните изисквания и осигури гъвкавост при управление на потоците.
- **Ежедневен мониторинг:** Очакваните нетни потоци от обратно изкупуване бяха анализирани ежедневно, като не бяха регистрирани значителни изходящи потоци, които да застрашат ликвидността.
- **Правила за спиране:** При екстремни условия фондът може временно да спре обратното изкупуване, както е предвидено в проспекта, но през 2025 г. не се наложи прилагането на тази мярка.

4.4. Операционен риск

- Операционният риск произтича от вътрешни процеси, човешки грешки или външни събития. Той беше управляван чрез:
- **Вътрешни процедури:** Въведени бяха строги контролни механизми за всички оперативни процеси, включително обработка на поръчки, изчисляване на НСА и съхранение на активи.
- **Обучения:** Персоналът премина през редовни обучения за предотвратяване на грешки и подобряване на ефективността.
- **Планове за извънредни ситуации:** Бяха разработени и тествани планове за действие при кибератаки, технически срывове или други непредвидени събития.

4.5. Риск на контрагента

Рискът на контрагента е свързан с потенциални загуби от неизпълнение на задължения от страна на контрагенти, като Депозитаря или инвестиционни посредници. Той беше минимизиран чрез:

- **Избор на надеждни партньори:** Депозитарят „Обединена Българска Банка“ АД е лицензирана институция с дългогодишен опит, която стриктно спазва задълженията си по ЗДКИСДПКИ.
- **Договорни гаранции:** Договорът с Депозитаря предвижда стриктни мерки за защита на активите на фонда, включително разделно съхранение на активите и редовно отчитане.

6. Измерване и наблюдение на общата рискова експозиция

Фондът използва метода на ангажимента за измерване на общата рискова експозиция, както е предвидено в чл. 85 от Наредба № 44. Този метод изчислява общата експозиция като сума от абсолютните стойности на позициите в портфейла, без да се вземат предвид компенсиращи ефекти от корелации между активите.

Допълнително, VaR се изчислява с доверително ниво от 99% за хоризонт от 10 дни. През 2025 г. средният VaR на портфейла беше в рамките на 16% от НСА, което е в съответствие с рисковия профил на фонда. Не бяха използвани деривативни финансови инструменти извън позволените от проспекта, като по този начин се избегна допълнителна сложност в управлението на риска.

7. Структура и практики за управление на риска

7.1. Организация на звеното за управление на риска

Звеното за управление на риска в УД „Трейшън Инвест“ ЕАД е независимо функционално звено, отделено от инвестиционните и останалите отдели. То е пряко подотчетно на Съвета на директорите и работи в тясно сътрудничество с инвестиционния екип, за да осигури баланс между риск и възвращаемост.

Основните функции на звеното включват:

- Ежедневен мониторинг на експозициите на фонда към различните видове рискове.
- Месечен анализ на доходността спрямо поетия риск, с фокус върху ключови показатели като волатилност, Value at Risk (VaR) и ликвидност.
- Годишна оценка на ефективността на системите за управление на риска, включително стрес тестове и сценарийни анализи.

7.2. Вътрешни процеси и контрол

Управляващото дружество е въвело строги вътрешни процедури за контрол на риска, които включват:

- **Политика за управление на риска:** Документът, определя рамката за идентификация, оценка и управление на рисковете, съобразен с нормативните изисквания и спецификите на фонда.
- **Правила за оценка на активите:** Утвърдените правила за ежедневно изчисляване на нетната стойност на активите (НСА), което се извършва под контрола на Депозитаря „Обединена Българска Банка“ АД.
- **Система за вътрешен контрол:** Независими проверки на инвестиционните решения и оперативните процеси, извършвани от звеното за съответствие (AML/CFT Compliance Manager).

8. Измерване и наблюдение на общата рискована експозиция

Фондът използва метода на ангажимента за измерване на общата рискована експозиция, съгласно чл. 85 от Наредба №44 на КФН. Изчисляването на VaR се прави с доверително ниво от 99% за период от 10 дни. През 2025 г. са използвани деривативни финансови инструменти веднъж в периода март-април 2025 г. във връзка с корекцията на пазарите след обявяването на тарифи наложени от САЩ.

8.1 Отчитане на рисковете

Резултатите от оценката на риска се отчитат редовно чрез:

- Ежедневни доклади до инвестиционния екип за текущите експозиции и потенциални рискове.
- Месечни доклади до Съвета на директорите, които включват анализ на доходността, волатилността и ликвидността на портфейла.
- Годишен доклад за управление на риска, който обобщава всички идентифицирани рискове, предприетите мерки и перспективите за следващата година.

9. Отчет за рисковете през 2025 г.

През 2025 г. ДФ „Трейшън – Иновации и технологии“ демонстрира стабилно управление на риска, като бяха постигнати следните резултати:

Съответствие с инвестиционните ограничения: Не бяха установени нарушения на инвестиционните ограничения, предвидени в ЗДКИСДПКИ, Наредба № 44 или вътрешните правила на фонда.

- **Ликвидност:** Инструментите в портфейла на фонда са изключително ликвидни, както е споменато в стрес тестовете за ликвидност. В неблагоприятни условия, фондът не би изпитал трудност да извърши заявки обратни изкупувания.
- **Валутен риск:** Колебанията на курса EUR/USD оказаха голямо въздействие върху резултатите на фонда, като загубите от валутни движения бяха приблизително 14% от НСА.
- **Пазарен риск:** Пазарните колебания бяха управлявани успешно чрез ребалансиране на портфейла и използването на дериватни инструменти – пут опции. Позициите в устойчиви сектори, като биотехнологии и възобновяема енергия, бяха увеличени с 10% спрямо началото на годината, което компенсира волатилността в софтуерния сектор.
- **Оперативна ефективност:** Не бяха регистрирани значителни оперативни инциденти, което свидетелства за ефективността на вътрешните контролни системи.

През 2025 г. ДФ „Трейшън – Иновации и технологии“ демонстрира ефективно управление на риска, което позволи на фонда да постигне стабилни резултати в условията на висока пазарна волатилност. Инвестиционният подход, насочен към иновативни и технологични сектори, беше успешно комбиниран със стратегии за диверсификация, ликвидност и контрол на риска.

10. Перспективи за 2026 г.

След динамичната 2025 г., белязана от силна ротация в технологичния сектор, рязка диференциация между отделните подсектори и повишена чувствителност към макроикономическите сигнали, очакванията за 2026 г. са за продължаваща, но по-структурирана волатилност на финансовите пазари, особено в сегмента на технологичните акции.

През 2025 г. пазарите ясно показаха, че фазата на еднопосочен ръст при технологичните компании е приключила. В условията на по-високи лихвени равнища и по-строги финансови условия, инвеститорите започнаха да правят по-прецизна оценка на бизнес моделите, устойчивостта на паричните потоци и реалния принос на иновациите към рентабилността. Това доведе до значителни корекции при компании с високи оценки, особено в сегментите на софтуера и изкуствения интелект, паралелно с по-стабилно представяне на компании с доказан бизнес модел и по-ниска задлъжнялост.

Основни фактори, които ще влияят върху пазарите през 2026 г.:

- **Геополитическа среда**

Продължаващите геополитически конфликти и търговски напрежения остават ключов източник на несигурност. Те могат да окажат пряко въздействие върху глобалните вериги за доставки, особено в областта на полупроводниците, хардуера и енергийно-интензивните технологични производства. Очаква се геополитическият риск да продължи да бъде фактор за резки, но краткотрайни пазарни движения.

- **Монетарна политика и лихвена среда**

След агресивния цикъл на затягане през предходните години, през 2026 г. се очаква по-скоро запазване на рестриктивни условия, отколкото бързо и устойчиво облекчаване. Историческият опит от 2025 г. показва, че технологичните акции с по-дълга дюрация на паричните потоци остават чувствителни към всяка промяна в очакванията за лихвената политика на ФЕД и ЕЦБ, което предполага по-висока краткосрочна волатилност.

- **Регулаторна рамка**

Регулаторният натиск върху технологичните компании, особено в ЕС, се очаква да се засили. Нови изисквания в областта на изкуствения интелект, защитата на личните данни и дигиталните платформи могат да окажат влияние върху разходната структура и бизнес моделите на част от компаниите, като същевременно ще облагодетелстват по-добре капитализираните и регулаторно подготвени участници.

Планирани действия и инвестиционен подход за 2026 г.

В отговор на тези фактори УД „Трейшън Инвест“ ЕАД ще продължи да прилага адаптивен и риск-базиран подход, като основните акценти ще бъдат:

- Активно управление на експозицията към технологичния сектор, с по-голям фокус върху компании с устойчиви приходи, положителни парични потоци и разумни оценки, за сметка на прекомерно спекулативни сегменти.
- Разширяване на инструментариума за управление на валутния риск, включително готовност за използване на валутни форуърдни сделки или покупка на опции при повишена волатилност на EUR/USD, съобразно пазарните условия.

- Инвестиции в структурни теми, доказали устойчивост през 2025 г., като дигитална инфраструктура, киберсигурност, възобновяема енергия и селективно в изкуствен интелект, при ясно дефинирани критерии за оценка.
- Надграждане на аналитичните и стрес-тестови модели, включително сценарии, отразяващи исторически наблюдаваните корекции в технологичните пазари през 2025 г., с цел по-добра подготовка при резки пазарни движения.
- Поддържане на повишени нива на ликвидност, като ликвидните буфери ще бъдат увеличени до около 15% от НСА, за да се осигури гъвкавост както при пазарни корекции, така и при повишени заявки за обратно изкупуване.

Опитът от 2025 г. показва, че технологичните пазари навлизат в по-зряла фаза, в която селекцията, управлението на риска и ликвидността са от ключово значение. През 2026 г. фокусът на фонда ще бъде върху устойчив растеж, контрол на волатилността и защита на интересите на дялопритежателите, като инвестиционната стратегия ще остане съобразена с нормативната уредба и най-добрите международни практики в управлението на риска.

Настоящият годишен доклад е приет от Съвета на директорите на УД „Трейшън Инвест“ ЕАД с Протокол от 06/02/2026г

.....
(Кристин Коен – Изпълнителен Директор)

.....
(Таня Талева – Прокуруст)